

# AVGVSTVS

## *Mijn wapenfeiten*

vertaald uit het Latijn en het Grieks  
door Vincent Hunink



Hilversum/Nijmegen  
Verloren/Carptim  
2019



# Inhoud

Inleiding	5
<i>Mijn wapenfeiten</i> vertaald uit het Latijn en het Grieks	8
Deze uitgave	46
Colofon	47



# Inleiding

Toen keizer Augustus (63 v.Chr.-14 n.Chr.) zijn einde voelde naderen, besloot hij een tekst op te stellen over zijn politieke, militaire en economische prestaties. Er viel genoeg te melden over de decennia dat hij formeel als *princeps* ('eerste man') en feitelijk als autocratische alleenheerser het Romeinse Rijk had geregeerd. Zijn tekst, die bekend staat onder de titel *Res Gestae*, is bewaard gebleven, zij het via een nogal ruime omweg.

Oorspronkelijk is Augustus' tekst kort na zijn dood voorgelezen in de Senaat en aansluitend, conform de wens van de overledene, als inscriptie aangebracht op twee bronzen zuilen in Rome, vlakbij zijn Mausoleum. Dat origineel is verloren gegaan. De bewaarde tekst gaat terug op vier kopieën die zijn gevonden in Klein-Azië, het huidige Turkije. De belangrijkste van die vier is een tweetalige, Latijns-Griekse versie uit een tempel ter ere van Rome en Augustus in Ankara (vandaar dat de inscriptie soms wordt aangeduid als *Monumentum Ancyranum*). Dat uiterekend het verre Ankara de vindplaats is lijkt misschien vreemd. Maar Augustus had duidelijke banden met de stad: zo heeft hij haar tot hoofdstad van de provincie Galatië gemaakt.

De Latijnse versie uit Ankara is aangebracht bij de ingang van de tempel, de Griekse versie aan de zijkant (op de buitenkant van de *cella*). Het ligt voor de hand dat de Latijnse versie het origineel is, dat in deze vorm door Augustus is goedgekeurd. Het staat vast dat Augustus ook actief is geweest als prozaschrijver. Zo was hij onder meer auteur van brieven en redevoeringen en een persoonlijke autobiografie over het eerste deel van zijn leven (volgens Suetonius liep dat werk tot de oorlog in Cantabrië (29-19 v.Chr.)). Het is dus ook goed mogelijk dat de *Res Gestae* door Augustus hoogstpersoonlijk zijn geschreven of gedicteerd, zoals de tekst zelf feitelijk suggereert (zie paragraaf 4 en 35). De tekst wordt zowel voorafgegaan als besloten met woorden over Augustus in de derde persoon enkelvoud. Die zijn wellicht toegevoegd door iemand anders dan Augustus, al kan hij ze ook zelf hebben geschreven, naar het voorbeeld van zijn adoptiefvader Julius Caesar.

De status van de Griekse tekst is iets minder duidelijk. Het gaat vermoedelijk om een officiële vertaling, die bedoeld was om de tekst voor de lokale bevolking in Klein-Azië te ontsluiten. De eenvoudigste mogelijkheid is dat Augustus zelf

opdracht gaf tot de vertaling en haar ook persoonlijk heeft goedgekeurd. Het is ook denkbaar dat hij de vertaling zelf heeft vervaardigd, eventueel met hulp van een Griekse vertaler. De kleine en grotere afwijkingen in de tekst zijn dan door hemzelf gesanctioneerd of opzettelijk aangebracht. Het zou natuurlijk ook kunnen gaan om een lokaal initiatief van de autoriteiten in Klein-Azië, waarvoor de keizer in algemene zin toestemming gaf zonder in detail alles mee te lezen. In dat geval laat een aantal inhoudelijke afwijkingen zich minder gemakkelijk verklaren.

Hoe dan ook vormen minstens de Latijnse *Res Gestae* een bewust gestileerde tekst vanuit één perspectief: dat van Augustus zelf. We lezen over zijn successen en prestaties, zijn gulle gaven en clementie, zijn vaderlandslievendheid en belangeloze activiteiten ten behoeve van de staat en de Romeinse traditie. Geen woord wordt besteed aan executies, vergeldingsacties en bloedvergieten, aan onderdrukking en machtsmisbruik, of aan tegenslagen en mislukkingen. Alles is één glorieus geheel, de tekst is een ronkend staaltje zelfverheerlijking. Kortom, dit is geen objectief verslag of genuanceerde geschiedschrijving, geen subtiele autobiografie, maar propaganda. We krijgen te lezen wat de schrijver, Augustus, op de voorgrond wil brengen, het is zijn visie op zijn carrière en zijn tijd, en hij wil vooral een krachtig beeld neerzetten. De *Res Gestae* zijn daardoor toch ook een persoonlijk document, al suggereren toon en stijl iets anders.

Vanzelfsprekend vormen de *Res Gestae* een onmisbaar document voor historici en archeologen. Maar ook voor liefhebbers van Latijn of Grieks heeft de tekst veel te bieden. En dan vooral liefhebbers van Latijn *en* Grieks: juist de tweetalig overgeleverde tekst biedt een prachtige kans om te lezen in de beide oude talen tegelijk, en daarbij te speuren naar de kleine en grote verschillen. De lectuur biedt daarmee ook een concreet inzicht in de antieke vertaalpraktijk. In de niet-christelijke literatuur is zulk vergelijkend onderzoek niet vaak mogelijk. Dat geldt zeker voor de weergave van een Latijns origineel in het Grieks (in plaats van omgekeerd).

De hier geboden nieuwe vertaling van de *Res Gestae* is tweeledig: de Latijnse en Griekse versies zijn beide integraal vertaald, om zo een detailvergelijking ook praktisch mogelijk te maken. Beide vertalingen zijn gepubliceerd in *Lampas*, tijdschrift voor classici, 52 (2019), nr. 3, blz. 7-29, als onderdelen van een themanummer *Res Gestae Divi Augusti* over keizer Augustus (zie: [verloren.nl/tijdschriften/lampas](http://verloren.nl/tijdschriften/lampas), en zie ook achterin deze uitgave).

In dit boekje zijn beide vertalingen opnieuw opgenomen, maar nu direct bij elkaar, en voorzien van de brontekst. De uitgave is speciaal bedoeld voor iedereen die interesse heeft in vertalingen vanuit het Latijn en Grieks. Van annotatie en geschiedkundig of archeologisch commentaar is afgezien. Wie op zoek is naar meer achtergrondinformatie kan gemakkelijk terecht in het genoemde themanummer van *Lampas* en de daarin vermelde secundaire literatuur.

Dit boekje is gemaakt door stichting Carptim, in samenwerking met Uitgeverij Verloren. De opdrachtgevers en de vertaler spreken de wens uit dat deze uitgave ook bij nieuwe lezers belangstelling zal wekken voor het vertalen van Latijn en Grieks.

Rerum gestarum diui Augusti, quibus orbem terrarum imperio populi Romani subiecit, et inpensarum quas in rem publicam populumque Romanum fecit, incisarum in duabus aheneis pilis, quae sunt Romae positae, exemplar subiectum.

- 1 (1) Annos undeuginti natus exercitum priuato consilio et priuata impensa comparauī, per quem rem publicam a dominatione factionis oppressam in libertatem uindicauī. (2) Eo nomine senatus decretis honorificis in ordinem suum me adlegit Caio Pansa et Aulo Hirtio consulibus, consularem locum sententiae dicendae simul dans, et imperium mihi dedit. (3) Res publica ne quid detrimenti caperet, me propraetore simul cum consulibus prouidere iussit. (4) Populus autem eodem anno me consulem, cum consul uterque in bello cecidisset, et triumphurum rei publicae constituendae creauit.
  
- 2 (1) Qui parentem meum interfecerunt, eos in exilium expuli iudiciis legitimis ul-  
tus eorum facinus, et postea bellum inferentis rei publicae uici bis acie.

Μεθρημηνηνευμέναι ύπεγράφησαν πράξεις τε καί δωρεαί Σεβαστοϋ θεοϋ, ἄς ἀπέλιπεν ἐπὶ Ῥώμῃς ἐνκεχαραγμένας χαλκαῖς στήλαις δυσίν.

- 1 (1) Ἐτῶν δεκαεννέα ὡν τὸ στράτευμα ἐμῆι γνώμῃ καὶ ἐμοῖς ἀναλώμασιν ἠτοίμασα, δι' οὗ τὰ κοινὰ πράγματα ἐκ τῆς τῶν συνομοσαμένων δουλήας ἠλευθέρωσα. (2) Ἐφ' οἷς ἡ σύνκλητος ἐπαινέσασά με ψηφίσμασι προκατέλεξε τῆι βουλῆι Γαίωι Πάνσῃ Αὔλωι Ἰρτίωι ὑπάτοις ἐν τῆι τάξει τῶν ὑπατευσάντων τὸ συμβουλευεῖν δοῦσα, ῥάβδους τέ ἐμοὶ ἔδωκεν. (3) Περὶ τὰ δημόσια πράγματα μὴ τι βλαβῆι, ἐμοὶ μετὰ τῶν ὑπάτων προνοεῖν ἐπέτρεψε ἀντιστρατήγῳ ὄντι. (4) Ὁ δὲ δῆμος τῶι αὐτῶι ἐνιαυτῶι, ἀμφοτέρων τῶν ὑπάτων ἐν πολέμῳ πεπτωκότων, ἐμὲ ὑπατον ἀπέδειξεν καὶ τὴν τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἔχοντα ἀρχὴν ἐπὶ τῆι καταστάσει τῶν δημοσίων πραγμάτων εἶλατο.
  
- 2 (1) Τοὺς τὸν πατέρα μου φονεύσαντας ἐξώρισα κρίσεσιν ἐνδίκῳις τειμωρησάμενος αὐτῶν τὸ ἀσέβημα καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοὺς πόλεμον ἐπιφέροντας τῆι πατρίδι δις ἐνείκησα παρατάξει.



Overzicht van de wapenfeiten van de vergoddelijkte Augustus, waarmee hij de wereld heeft onderworpen aan het gezag van het Romeinse volk, en van kosten die hij heeft gemaakt voor de staat en het Romeinse volk.

Kopie van origineel op twee bronzen zuilen geplaatst te Rome.

- 1 (1) Op 19-jarige leeftijd heb ik een leger op de been gebracht, op eigen initiatief en eigen kosten; daarmee heb ik de staat, die in de greep was van een kleine, tirannieke belangengroep, weten te bevrijden. (2) Op grond hiervan heeft de senaat mij middels eervolle decreten in zijn huis opgenomen, tijdens het consulaat van Gaius Pansa en Aulus Hirtius, onder toekenning van consulaire voorrang om het woord te voeren. Tevens verleende de senaat mij een militair commando. (3) Het staatsbestel mocht niet ontwricht raken; ik kreeg opdracht om als propretor samen met de consuls hiertoe passende maatregelen te nemen. (4) Het volk heeft mij op zijn beurt in datzelfde jaar als consul aangesteld, gegeven dat beide consuls in de oorlog waren gesneuveld, en als Drieman voor Politieke Reorganisatie.
- 2 (1) Degenen die mijn vader hebben vermoord heb ik in ballingschap gedreven via wettige processen. Zo heb ik hun misdadig bestraft. Toen zij nadien de staat de oorlog aandeden heb ik hen overwonnen op het slagveld, tweemaal.

---

Overzicht in vertaling van de wapenfeiten en schenkingen van de god Augustus. Als inscriptie door hem aangebracht op twee bronzen zuilen te Rome.

- 1 (1) Op 19-jarige leeftijd heb ik op eigen initiatief en eigen kosten het leger bijeengebracht waarmee ik de staat uit de slavernij van de samenzweerders heb bevrijd. (2) Op grond hiervan heeft de senaat mij middels eervolle decreten in zijn huis opgenomen, tijdens het consulaat van Gaius Pansa en Aulus Hirtius, onder toekenning van consulaire voorrang om het woord te voeren. Tevens verleende de senaat mij de fasces. (3) Het staatsbestel mocht niet ontwricht raken; ik kreeg opdracht om als propretor samen met de consuls hiertoe passende maatregelen te nemen. (4) Het volk heeft mij op zijn beurt in datzelfde jaar, gegeven dat beide consuls in de oorlog waren gesneuveld, als consul aangesteld en als Drieman voor Politieke Reorganisatie verkozen.
- 2 (1) Degenen die mijn vader hebben vermoord heb ik in ballingschap gedreven via wettige processen. Zo heb ik hun goddeloze daad bestraft. Toen zij nadien de staat de oorlog aandeden heb ik hen tweemaal overwonnen op het slagveld.

- 3 (1) *Bella terra et mari ciuilia externaque toto in orbe terrarum saepe gessi, uictorque omnibus ueniam petentibus ciuibus peperci. (2) Externas gentes, quibus tuto ignosci potuit, conseruare quam excidere malui. (3) Millia ciuium Romanorum sub sacramento meo fuerunt circiter quingenta. Ex quibus deduxi in colonias aut remisi in municipia sua stipendis emeritis millia aliquanto plura quam trecenta, et iis omnibus agros adsignaui aut pecuniam pro praemiis militiae dedi. (4) Naues cepi sescentas praeter eas, si quae minores quam triremes fuerunt.*
- 4 (1) *Bis ouans triumphauit et tris egi curulis triumphos et appellatus sum uiciens et semel imperator, decernente pluris triumphos mihi senatu, quibus omnibus supersedi. Laurum de fascibus deposui in Capitolio uotis quae quoque bello nuncupaueram solutis. (2) Ob res a me aut per legatos meos auspiciis meis terra marique prospere gestas quinquagens et quinquens decreuit senatus supplicandum esse dis immortalibus. Dies autem per quos ex senatus consulto supplicatum est fuere DCCCLXXX.*
- 3 (1) *Πολέμους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐμφυλίου καὶ ὀθνείου ἐν ὄλῃ τῇ οἰκουμένην πολλάκις ἐποίησα, νεικήσας τε πάντων ἐφεισάμην τῶν ἰκετῶν πολιτῶν. (2) Τὰ ἔθνη, οἷς ἀσφαλὲς ἦν συγγνώμην ἔχειν, ἔσωσα μᾶλλον ἢ ἐξέκοψα. (3) Μυριάδες Ῥωμαίων στρατεύσασαι ὑπὸ τὸν ὄρκον τὸν ἐμὸν ἐγένοντο ἐγγὺς πεντήκοντα· ἐξ ὧν κατήγαγον εἰς τὰς ἀποικίας ἢ ἀπέπεμψα εἰς τὰς ἰδίας πόλεις ἐκπληρωθέντων τῶν ἐνιαυτῶν τῆς στρατείας μυριάδας ὀλίγωι πλείους ἢ τριάκοντα, καὶ αὐτοῖς πᾶσιν ἀγροὺς ἐμέρισα ἢ χρήματα ἀντὶ δωρεῶν στρατείας ἔδωκα. (4) Ναῦς εἶλον ἑξακοσίας ἐκτὸς εἴτινες ἤσπονες ἢ τριήρεις ἐγένοντο.*
- 4 (1) *Δις ἐφ' ἵππου ἐθριάμβευσα, τρις ἐφ' ἄρματος, εἰκοσάκις καὶ ἅπαξ προσηγορεύθην αὐτοκράτωρ, τῆς συνκλήτου ἐμοὶ πλείους θριάμβους ψηφισσαμένης, ὧν πάντων ἀπέσοχμην. Ἀπὸ τῶν ῥάβδων τὴν δάφνην ἀπέθηκα ἐν τῷ Καπιτωλίῳ, τὰς εὐχὰς ἅς ἐν τῷ πολέμῳ ἐκάστῳ ἐποίησάμην ἀποδοῦς. (2) Διὰ τὰς ἐμὰς πράξεις ἢ τὰς τῶν πρεσβευτῶν μου, ἃς αἰσίοις οἰωνοῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν κατώρθωσα, πεντηκοντάκις καὶ πεντάκις ἐψηφίσαστο ἢ σύνκλητος θεοῖς δεῖν θύεσθαι. Ἡμέραι οὖν αὐταὶ ἐκ συνκλήτου δόγματος ἐγένοντο ὀκτακόσιοι ἐνενήκοντα.*

3 (1) Oorlog te land en ter zee, tegen binnenlandse alsook buitenlandse machten, heb ik overal ter wereld veelvuldig gevoerd. Als overwinnaar heb ik allen die om genade vroegen gespaard indien zij burgers waren. (2) Buitenlandse volken die men veilig kon vergeven heb ik liever willen sparen dan uitroeien. (3) Het aantal Romeinse burgers dat als militairen onder mij heeft gediend bedraagt ongeveer 500.000. Velen van hen heb ik na einde dienst opgenomen in kolonies of laten terugkeren naar hun eigen steden: ruim 300.000. En hun allen heb ik akkerland ter beschikking gesteld ofwel geld gegeven als premie voor hun krijgsdienst. (4) Schepen: 600 heb ik er veroverd, afgezien van alles wat kleiner is dan triremen.

4 (1) Tweemaal heb ik een kleine triomftocht gehouden, driemaal een grote, en 21 maal ben ik uitgeroepen tot imperator. De senaat kende mij nog meer triomftochten toe, maar ik heb daar in al die gevallen van afgezien. De lauwerkrans van de fasces heb ik neergelegd op het Capitool, waarmee ik de geloften vervulde die ik voor elke oorlog had gedaan.

(2) Vanwege succesvol verlopen acties van mijzelf of, onder mijn auspiciën, mijn gevolmachtigden, te land en ter zee, heeft de senaat 55 maal besloten tot een dankfeest voor de onsterfelijke goden. Het totaal aantal dagen van deze dankfeesten krachtens senaatsbesluit bedraagt 890.

---

3 (1) Oorlog te land en ter zee, tegen binnenlandse alsook buitenlandse machten, heb ik overal ter wereld veelvuldig gevoerd. Als overwinnaar heb ik allen die om genade vroegen gespaard indien zij burgers waren. (2) Buitenlandse volken die men veilig kon vergeven heb ik liever willen sparen dan uitroeien. (3) Het aantal Romeinse burgers dat als militairen onder mij heeft gediend bedraagt bijna 500.000. Velen van hen heb ik na de vervulling van hun aantal jaren dienst opgenomen in kolonies of laten terugkeren naar hun eigen steden: ruim 300.000. En hun allen heb ik akkerland ter beschikking gesteld ofwel geld gegeven als premie voor hun krijgsdienst. (4) Schepen: 600 heb ik er veroverd, afgezien van alles wat kleiner is dan triremen.

4 (1) Tweemaal heb ik een triomftocht te paard gehouden, driemaal in een triomfwagen, en 21 maal ben ik uitgeroepen tot imperator. De senaat kende mij nog meer triomftochten toe, maar ik heb daar in al die gevallen van afgezien. De lauwerkrans van de fasces heb ik neergelegd op het Capitool, waarmee ik de geloften vervulde die ik voor elke oorlog had gedaan.

(2) Vanwege acties van mijzelf of mijn gevolmachtigden, die ik onder gunstige voortekenen met succes heb uitgevoerd, te land en ter zee, heeft de senaat 55 maal besloten dat men moest offeren aan de goden. Het aantal betroffen dagen krachtens senaatsbesluit bedraagt 890.

- (3) In triumphis meis ducti sunt ante currum meum reges aut regum liberi no-  
uem.
- (4) Consul fueram terdecies cum scribebam haec, et eram septimum et tricen-  
simum tribuniciae potestatis.
- 5 (1) Dictaturam et apsentem et praesentem mihi delatam et a populo et a senatu Marco  
Marcello et Lucio Arruntio consulibus non recepi.  
(2) Non sum deprecatus in summa frumenti penuria curationem annonae, quam  
ita administraui, ut intra dies paucos metu et periculo praesenti ciuitatem uniuersam  
liberarem impensa et cura mea.  
(3) Consulatum quoque tum annum et perpetuum mihi delatum non recepi.
- 6 (1) Consulibus Marco Vinicio et Quinto Lucretio et postea Publio Lentulo et  
Cnaeo Lentulo et tertium Paullo Fabio Maximo et Quinto Tuberone senatu  
populoque Romano consentientibus ut curator legum et morum summa potes-  
tate solus crearer, nullum magistratum contra morem maiorum delatum recepi.
- (3) Ἐν τοῖς ἔμοις θριάμβοις πρὸ τοῦ ἐμοῦ ἄρματος βασιλεῖς ἢ βασιλέων παῖδες  
προήχθησαν ἑννέα.
- (4) Ὑπάτευον τρὶς καὶ δέκατον, ὅτε ταῦτα ἔγραφον, καὶ ἡμῖν τριακοστὸν καὶ  
ἕβδομον δημαρχικῆς ἐξουσίας.
- 5 1 Αὐτεξουσίον μοι ἀρχὴν καὶ ἀπόντι καὶ παρόντι διδομένην ὑπὸ τε τοῦ δήμου καὶ  
τῆς συνκλήτου Μάρκῳ Μαρκέλλῳ καὶ Λευκίῳ Ἀρρουντίῳ ὑπάτοις οὐκ ἔδεξάμην.  
(2) Οὐ παρητησάμην ἐν τῇ μεγίστῃ τοῦ σείτου σπάνει τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἀγορᾶς,  
ἦν οὕτως ἐπετήδευσα, ὥστ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τοῦ παρόντος φόβου καὶ κινδύνου  
ταῖς ἐμαῖς δαπάναις τὸν δῆμον ἐλευθερώσαι.  
(3) Ὑπατεῖαν τέ μοι τότε διδομένην καὶ ἐνιαύσιον καὶ διὰ βίου οὐκ ἔδεξάμην.
- 6 (1) Ὑπάτοις Μάρκῳ Οὐνιουκίῳ καὶ Κοίντῳ Λουκρητίῳ καὶ μετὰ ταῦτα Ποπλίῳ  
καὶ Ναίῳ Λέντλοις καὶ τρίτῳ Παύλλῳ Φαβίῳ Μαξίμῳ καὶ Κοίντῳ Τουβέρωνι  
τῆς τε συνκλήτου καὶ τοῦ δήμου τοῦ Ῥωμαίων ὁμολογούντων, ἵνα ἐπιμελητῆς τῶν  
τε νόμων καὶ τῶν τρόπων ἐπὶ τῇ μεγίστῃ ἐξουσίᾳ μόνος χειροτονηθῶ, ἀρχὴν  
οὐδεμίαν παρὰ τὰ πάτρια ἔθῃ διδομένην ἀνεδεξάμην·

(3) Tijdens mijn triomftochten zijn voorafgaand aan mijn wagen koningen of koningskinderen meegevoerd, 9 personen in totaal.

(4) Ik was op het moment van schrijven 13 maal consul geweest, en ik was voor de 37ste maal houder van de bevoegdheden van volkstribuun.

5 (1) De dictatuur is mij toegekend zowel in afwezigheid als in aanwezigheid, door zowel het volk als de senaat, tijdens het consulaat van Marcus Marcellus en Lucius Arruntius. Ik heb die echter niet aanvaard.

(2) Geen bezwaar heb ik gemaakt, tijdens een zeer ernstig graantekort, tegen de functie van Hoofd Graanvoorziening. Die heb ik op zo'n manier vervuld dat ik de gehele staat binnen enkele dagen heb weten te bevrijden van angst en dreigend gevaar, zulks op mijn kosten en onder mijn toezicht.

(3) Een jaarlijks consulaat voor onbepaalde tijd, dat mij toen is toegekend, heb ik niet aanvaard.

6 (1) Tijdens het consulaat van Marcus Vinicius en Quintus Lucretius, daarna dat van Publius en Gnaeus Lentulus, en ten derde dat van Paullus Fabius Maximus en Quintus Tubero, is door de senaat en het Romeinse volk unaniem besloten dat ik zou worden aangesteld als Hoofd Wetgeving en Publieke Moraal met verregaande bevoegdheden, en wel zonder ambtsgenoot. Ik heb evenwel geen enkel ambt aanvaard dat mij was toegekend in strijd met de Romeinse traditie.

---

(3) Tijdens mijn triomftochten zijn voorafgaand aan mijn wagen koningen of koningskinderen meegevoerd, 9 personen in totaal.(4) Ik was op het moment van schrijven 13 maal consul, en 37 maal houder van de bevoegdheden van volkstribuun.

5 (1) De dictatuur is mij toegekend zowel in afwezigheid als in aanwezigheid, door zowel het volk als de senaat, tijdens het consulaat van Marcus Marcellus en Lucius Arruntius. Ik heb die echter niet aanvaard.

(2) Geen bezwaar heb ik gemaakt, tijdens een zeer ernstig graantekort, tegen de functie van Hoofd Markttoezicht. Die heb ik op zo'n manier vervuld dat ik het volk binnen enkele dagen heb weten te bevrijden van acute angst en gevaar, zulks op mijn kosten.

(3) Een jaarlijks consulaat voor het leven, dat mij toen is toegekend, heb ik niet aanvaard.

6 (1) Tijdens het consulaat van Marcus Vinicius en Quintus Lucretius, daarna dat van Publius en Gnaeus Lentulus, en ten derde dat van Paullus Fabius Maximus en Quintus Tubero, is door de senaat en het Romeinse volk unaniem besloten dat ik zou worden aangesteld als Hoofd Wetgeving en Publieke Moraal met verregaande bevoegdheden, en wel zonder ambtsgenoot. Ik heb evenwel geen enkel ambt aanvaard dat mij was toegekend in strijd met de Romeinse traditie.

(2) Quae tum per me geri senatus uoluit, per tribuniciam potestatem perfeci, cuius potestatis conlegam et ipse ultro quinquiens a senatu depoposci et accepi.

- 7 (1) Triumuirum rei publicae constituendae fui per continuos annos decem. (2) Princeps senatus fui usque ad eum diem quo scripseram haec per annos quadraginta. (3) Pontifex maximus, augur, XVuirum sacris faciundis, VIIuirum epulonum, frater arualis, sodalis Titius, fetialis fui.
- 8 (1) Patriciorum numerum auxi consul quintum iussu populi et senatus. (2) Senatum ter legi, et in consulatu sexto censum populi conlega Marco Agrippa egi. Lustrum post annum alterum et quadragensimum feci, quo lustrum ciuium Romanorum censa sunt capita quadragiens centum millia et sexaginta tria millia. (3) Tum iterum consulari cum imperio lustrum solus feci Caio Censorino et Caio Asinio consulibus, quo lustrum censa sunt ciuium Romanorum capita quadragiens centum millia et ducenta triginta tria millia.

(2) Ἄ δὲ τότε δι' ἐμοῦ ἢ σύνκλητος οἰκονομεῖσθαι ἐβούλετο, τῆς δημαρχικῆς ἐξουσίας ὧν ἐτέλεσα. Καὶ ταύτης αὐτῆς τῆς ἀρχῆς συνάρχοντα αὐτὸς ἀπὸ τῆς συνκλήτου πεντάκις αἰτήσας ἔλαβον.

- 7 (1) Τριῶν ἀνδρῶν ἐγενόμην δημοσίων πραγμάτων κατορθωτῆς συνεχέσιν ἔτεσιν δέκα. (2) Πρῶτον ἀξιώματος τόπον ἔσχον τῆς συνκλήτου, ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας ἧς ταῦτα ἔγραφον, ἐπὶ ἔτη τεσσαράκοντα. (3) Ἀρχιερεύς, αὔγουρ, τῶν δεκαπέντε ἀνδρῶν τῶν ἱεροποιῶν, τῶν ἑπτὰ ἀνδρῶν ἱεροποιῶν, ἀδελφὸς ἀρουᾶλις, ἐταῖρος Τίτιος, φητιᾶλις.
- 8 (1) Τῶν πατρικίων τὸν ἀριθμὸν εὗξῃσα πέμπτον ὕπατος ἐπιταγῇ τοῦ τε δήμου καὶ τῆς συνκλήτου. (2) Τὴν σύνκλητον τρις ἐπέλεξα. Ἐκτον ὕπατος τὴν ἀποτείμησιν τοῦ δήμου συνάρχοντα ἔχων Μάρκον Ἀγρίππαν ἔλαβον, ἧτις ἀποτείμησις μετὰ δύο καὶ τεσσαρακοστὸν ἐνιαυτὸν συνεκλείσθη. Ἐν ἧι ἀποτείμησει Ῥωμαίων ἐτειμήσαντο κεφαλαὶ τετρακόσιοι ἐξήκοντα μυριάδες καὶ τρισχίλιοι. (3) Εἶτα δευτέρον ὑπατικῆι ἐξουσίαι μόνος Γαίωι Κηνσωρίνωι καὶ Γαίωι Ἀσινίωι ὑπάτοις τὴν ἀποτείμησιν ἔλαβον· ἐν ἧι ἀποτείμησει ἐτειμήσαντο Ῥωμαίων τετρακόσιοι εἴκοσι τρεῖς μυριάδες καὶ τρισχίλιοι.